

مدیریت اطلاعات و دانش سازمانے

دکتر علی بعیدی مفردنیا

www.ketab.ir

سرشناسه : بیعدی مفردنیا، علی، ۱۳۵۰ - Baeidi Mofradnia, Ali
 عنوان و نام پدیدآور : مدیریت اطلاعات و دانش سازمانی / علی بیعدی مفردنیا.
 مشخصات نشر : تهران: انتشارات دارا، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری : ۲۳۰ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۸۵-۵۸-۹
 وضعیت فهرست نویسی : فچپا
 یادداشت : کتابنامه: ص. ۲۲۱ - ۲۲۹.
 موضوع : مدیریت دانش
 موضوع : Knowledge management
 موضوع : تکنولوژی اطلاعات -- مدیریت
 موضوع : Information technology -- Management
 موضوع : منابع اطلاعاتی -- مدیریت
 موضوع : Information resources management
 رده بندی کنگره : HD۳۰/۲
 رده بندی دیویی : ۶۵۸/۴۰۳۸
 شماره کتابشناسی ملی : ۷۵۹۵۹۹۳

www.ketab.ir

نام کتاب: مدیریت اطلاعات و دانش سازمانی

انتشارات دارا

نویسنده: دکتر علی بیعدی مفردنیا

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۸۵-۵۸-۹

چاپ: اول ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

ناشر: دارا

ناظر فنی بر چاپ: وحید مرادی

آدرس: تهران خیابان ولی عصر، بالاتر از میدان ولی عصر، روبروی سینما استقلال

کوچه شهید فخری، بلاک ۱، طبقه اول

تلفن: ۸۸۹۱۷۸۳۳ - ۸۸۹۱۹۴۲۷ - ۸۸۹۳۴۴۵

فهرست

۱۱	مقدمه
۱۴	سیستم
۱۵	روابط داده، اطلاعات، دانش، حکمت
۱۷	اطلاعات سازمانی
۱۷	ویژگی‌های اطلاعات
۱۹	سیستم‌ها و ویژگی‌های سیستمی
۲۰	انواع سیستم‌ها
۲۱	خواص سیستم باز
۲۳	روش سیستمی
۲۵	چرخه حیات سیستم
۲۶	سیستم‌های اطلاعاتی
۲۹	مزایای استفاده از سیستم‌های اطلاعات
۳۰	منابع سیستم‌های اطلاعاتی
۳۰	انواع سیستم‌های اطلاعات
۳۱	سیستم‌های پردازش تراکنشی
۳۲	سیستم اطلاعات مدیریت
۳۴	سیستم پشتیبان از تصمیم
۳۶	سیستم‌های خبره
۳۸	سیستم اطلاعات مدیران ارشد

۱۰۵	چرخه حیات ایجاد سیستم
۱۰۷	فرایند تولید سیستم
۱۰۸	فرایند یکپارچه رشنال
۱۰۹	دو بعد اصلی فرایند یکپارچه رشنال
۱۱۰	اصول شیئی‌گرایی
۱۱۴	یادگیری سازمانی
۱۱۶	ابعاد یادگیری
۱۲۱	فرایندهای یادگیری
۱۲۲	یادگیری سازمانی به مثابه فرایندی پویا
۱۲۳	فرایند سه مرحله‌ای یادگیری سازمانی
۱۲۴	چهار عنصر یادگیری سازمانی
۱۲۵	چرخه یادگیری
۱۲۶	یادگیری سازمانی به مثابه تسلط بر دانش
۱۲۷	یادگیری فردی، گروهی و سازمانی
۱۲۹	چهار بعد اصلی یادگیری سازمانی
۱۳۰	قابلیت یادگیری و عملکرد سازمان
۱۳۲	سازمان یادگیرنده
۱۳۸	تاریخچه سازمان یادگیرنده
۱۳۹	خصوصیات سازمان‌های یادگیرنده
۱۴۲	عوامل مؤثر در سازمان یادگیرنده
۱۴۴	عناصر ایجاد سازمان یادگیرنده
۱۴۴	سازمان‌ها به عنوان سیستم‌های یادگیرنده
۱۴۴	عوامل تسهیل‌گر
۱۴۷	جهت‌های یادگیری
۱۴۹	سبک‌های یادگیری سازمان
۱۵۱	سازمان یادگیرنده و دانشمندان سازمان
۱۵۴	ویژگی‌های سازمان‌های یادگیرنده

۱۵۶	قواعد کلی در سازمان‌های یادگیرنده
۱۵۸	راهکارهایی جهت تقویت سازمان‌های یادگیرنده
۱۶۲	مدیریت دانش
۱۶۷	سیر تحول مفهوم مدیریت دانش
۱۷۳	ویژگی‌های دانش
۱۷۳	اهداف مدیریت دانش
۱۷۴	کاربرد مدیریت دانش
۱۷۵	رویکردهای مدیریت دانش
۱۷۶	اصول مدیریت دانش
۱۷۷	الزامات سیستم‌های مدیریت دانش
۱۷۹	مزایای مدیریت دانش
۱۸۰	منافع مدیریت دانش در سازمان
۱۸۱	سلسله مراتب دانش
۱۸۳	منابع دانش
۱۸۴	طبقه‌بندی انواع دانش
۱۸۶	مدل خلق دانش
۱۸۸	چرخه سیستم مدیریت دانش
۱۹۰	نقش فناوری اطلاعات در مدیریت دانش
۱۹۲	راهبردهای مدیریت دانش
۱۹۲	دانش بعنوان سرمایه‌های فکری
۱۹۳	عوامل حیاتی موفقیت مدیریت دانش
۱۹۴	اجرای مدیریت دانش
۱۹۶	الزامات و پیش‌نیازهای استقرار نظام مدیریت دانش
۱۹۶	چالش‌های پیش روی مدیریت دانش
۱۹۷	موانع استقرار مدیریت دانش در سازمان‌ها
۲۱۷	هوش سازمانی از دیدگاه‌های مختلف
۲۲۱	منابع

مقدمه

سرمایه‌های یک سازمان اعم از نیروی انسانی، سرمایه‌های مالی، ماشین‌آلات و تجهیزات، اطلاعات، با ارزش‌ترین آنهاست و این مساله به این دلیل است که تمام امکانات فیزیکی و محیطی از طریق اطلاعات توجیه می‌شوند. اطلاعات ممکن است بصورت استراتژیکی مورد استفاده قرار گیرد و امتیازات قابل رقابت برای سازمان کسب کند یا زمینه‌های رقابت را بین سازمان‌ها تغییر دهد و امتیازات قابل توجهی برای سازمان کسب کند یا زمینه‌های رقابت را بین سازمان‌ها گسترش دهد یا صنایع را متحول سازد و فرصت‌های جدید بازرگانی برای آن‌ها پدید آورد. یک سازمان باید بتواند سیستم اطلاعاتی ایجاد کند که قادر باشد نیازهای اطلاعاتی اکثریت را در درون سازمان برآورد، سازد.

این در حالیست که امروزه انبوه اطلاعاتی که در پایگاه‌های داده سازمان‌ها شرکت‌ها ذخیره می‌شود اکثراً انقدر زیاد هستند که برای مدیران و غیرقابل استفاده می‌شوند. این هرج و مرج در حجم انبوه اطلاعات نیاز به یک سیستم اطلاعاتی برای رده‌بندی و تقسیم‌بندی آن برای استفاده هر چه بیشتر از آن می‌باشد.

سیستم‌های اطلاعاتی با توجه به سطوح سازمانی نقش‌های متفاوتی ایفا می‌کنند. همانطور که می‌دانیم سازمان به طور کلی دارای سه سطح عملیاتی، میانی و عالی می‌باشد. نقش سیستم‌های اطلاعات در سطح عملیاتی حمایت از عملیات و فرآیندهای کسب و کار می‌باشد. در این سطح فرآیندهای اجرایی و عملیاتی کسب و کار با استفاده سیستم‌های اطلاعاتی مرتبط مورد پشتیبانی و حمایت قرار گرفته و در نتیجه کارایی و اثربخشی این سطح ارتقا می‌یابد. در سطح میانی نقش اصلی سامانه‌های اطلاعات حمایت از تصمیم‌گیری مدیران و کارکنان می‌باشد. در حقیقت سیستم‌های

اطلاعات مدیریت با فراهم نمودن گزارشات به موقع و بهنگام که می‌تواند به شکل ایستا یا پویا تولید شود مدیران و کارکنان را در تصمیم‌گیری‌های مرتبط کمک می‌کند.

در سطح عالی و راهبردی سازمان نیز اساسی‌ترین نقش سیستم‌های اطلاعاتی حمایت از استراتژی‌های سازمان جهت کسب مزیت‌های رقابتی می‌باشد. در این سطح سازمان که عمدتاً تصمیم‌گیری‌ها و جهت‌گیری‌های راهبردی و استراتژیک تعیین می‌شود سیستم‌های اطلاعاتی مرتبط با این سطح مدیران عالی را در دستیابی و اتخاذ سیاست‌های کلان سازمانی حمایت نموده و سازمان را در دستیابی به مزیت‌های رقابتی و شایستگی‌های سازمانی پشتیبانی می‌نمایند.

همچنین در دنیای امروز سرمایه دانش و خردمندی، تنها راه ایجاد ثروت در سازمان‌ها و جوامع است. سرمایه‌های طبیعی، فیزیکی و انسانی زمانی به ثروت تبدیل می‌شوند که با سرمایه دانش آمیخته و عجین شده باشند. دانش، اطلاعات، دارایی‌های معنوی، تخصص و صلاحیت‌های حرفه‌ای، ابزارهای تولید ثروتند و جوامع فاقد این ابزارها فقیر محسوب می‌شوند. توانمندی امروز در گرو دارا بودن سرمایه دانش است و به کارگیری مجموعه ظرفیت‌های ذهنی خلاق به طور موثری توسعه و پیشرفت را ممکن می‌سازد. در چنین موقعیتی، مدیریت بر دانش از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است و کشور ما نیز همچون سایر کشورهای خواهان توسعه و پیشرفت باید در زمینه مدیریت دانش گام‌های استواری بردارد و غفلت از آن را مترادف عقب ماندگی و توسعه نیافتگی بداند. بدین ترتیب، اتخاذ خط‌مشی‌های تولید دانش باید در اولویت‌های سیاست‌گذاری نهادهای متولی آموزش کشور قرار گیرد و از این طریق زیر ساخت‌های توسعه و تعالی کشور استحکام یابد (الوانی، ۱۳۸۲).

در این کتاب ابتدا مفاهیم مدیریت اطلاعات سازمانی، انواع سیستم‌های اطلاعاتی و کاربرد آن‌ها و نقش سیستم‌های اطلاعات در سازمان تشریح می‌گردد. سپس به معماری سازمانی و چارچوب‌های مطرح در این خصوص پرداخته می‌شود. در مبحث تجزیه و تحلیل و طراحی سیستم‌ها به بررسی روش‌های سنتی، ساخت یافته و شی‌گرایی تجزیه و تحلیل و طراحی سیستم‌ها و نیز فنون مربوط به هر یک از آن‌ها پرداخته می‌شود. همچنین مباحثی چون یادگیری سازمانی، سازمان یادگیرنده و نیز مدیریت دانش سازمانی در غرض جداگانه بررسی می‌گردد. در نهایت نیز به موضوع هوش سازمانی و اهمیت و ضرورت بکارگیری هوش در سازمان با تشریح دیدگاه‌های مختلف در این خصوص پرداخته شده است.